

RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA INVESTITSİYALARNI BOSHQARISH.

Iqtisod fanlari doktori (PhD),

dotsent

Olim Xayrullayev Itolmasovich

Mustaqil izlanuvchi

Yuldashev O'tkirjon

Ibragimovich

Annotatsiya. Mazkur maqolada raqamli iqtisodiyot sharoitida investitsiyalarni boshqarishning nazariy va amaliy jihatlarini tadqiq etilgan. Raqamli texnologiyalarni investitsiya jarayonlariga joriy etish orqali investitsion qarorlarni qabul qilish samaradorligini oshirish, risklarni baholash va boshqarish, moliyaviy resurslardan oqilona foydalanish masalalari yoritilgan. Shuningdek, investitsiyalarni boshqarishda raqamli platformalar, ma'lumotlar tahlili va innovatsion yondashuvlarning ahamiyati asoslangan.

Kalit so'zlar: Raqamli iqtisodiyot, investitsiyalarni boshqarish, investitsiya jarayonlari, raqamli texnologiyalar, investitsion qarorlar, investitsion risklar, moliyaviy resurslar, raqamli platformalar, ma'lumotlar tahlili, investitsiya samaradorligi, innovatsion yondashuvlar, raqamli transformatsiya.

Аннотация. В данной статье исследуются теоретические и практические аспекты управления инвестициями в условиях цифровой экономики. Освещены вопросы повышения эффективности принятия инвестиционных решений, оценки и

управления рисками, а также рационального использования финансовых ресурсов посредством внедрения цифровых технологий в инвестиционные процессы. Кроме того, обоснована значимость цифровых платформ, анализа данных и инновационных подходов в управлении инвестициями.

Ключевые слова: цифровая экономика, управление инвестициями, инвестиционные процессы, цифровые технологии, инвестиционные решения, инвестиционные риски, финансовые ресурсы, цифровые платформы, анализ данных, эффективность инвестиций, инновационные подходы, цифровая трансформация.

Abstract. This article examines the theoretical and practical aspects of investment management in the context of the digital economy. It addresses the issues of improving the efficiency of investment decision-making, assessing and managing risks, and ensuring the rational use of financial resources through the implementation of digital technologies in investment processes. Furthermore, the study substantiates the importance of digital platforms, data analysis, and innovative approaches in investment management.

Keywords: digital economy, investment management, investment processes, digital technologies, investment decisions, investment risks, financial resources, digital platforms, data analysis, investment efficiency, innovative approaches, digital transformation.

Kirish.

Bugungi kunda raqamli iqtisodiyotning jadal rivojlanishi investitsiya jarayonlarini tashkil etish va boshqarishning an'anaviy mexanizmlarini tubdan o'zgartirmoqda. Raqamli texnologiyalar investitsiya resurslarini jalb qilish, ularni taqsimlash, investitsion loyihalar samaradorligini baholash hamda moliyaviy risklarni boshqarish imkoniyatlarini kengaytirmoqda. Shu nuqtai nazardan, raqamli iqtisodiyot sharoitida

investitsiyalarni boshqarish nafaqat moliyaviy resurslarni samarali joylashtirish, balki ma'lumotlarga asoslangan strategik qarorlarni shakllantirish jarayoni sifatida namoyon bo'lmoqda.

Investitsiyalarni boshqarishning asosiy maqsadi mavjud moliyaviy resurslarni iqtisodiy samaradorligi yuqori bo'lgan yo'nalishlarga optimal taqsimlash va kapital qiymatini oshirishdan iborat. Raqamli iqtisodiyot sharoitida ushbu jarayonda katta ma'lumotlar (Big Data), sun'iy intellekt, blokcheyn texnologiyalari, bulutli hisoblash va raqamli moliyaviy platformalardan foydalanish investitsion qarorlarning sifatini oshirishga xizmat qiladi. [1]

An'anaviy investitsiya boshqaruvida qarorlar ko'p hollarda cheklangan axborot va retrospektiv ko'rsatkichlarga tayangan bo'lsa, raqamli muhitda real vaqt rejimida shakllanuvchi ma'lumotlardan foydalanish imkoniyati paydo bo'lmoqda. Bu esa investitsion loyihalarning bozor holati, daromadliligi, likvidligi va risk darajasini tezkor baholash imkonini beradi.

Raqamli texnologiyalarning muhim iqtisodiy afzalligi investitsion risklarni boshqarish jarayonida namoyon bo'ladi. Ma'lumotlarni intellektual tahlil qilish orqali talab o'zgarishi, bozor tendensiyalari, moliyaviy oqimlar va ehtimoliy risk omillarini oldindan baholash mumkin. Natijada investitsiya portfelini diversifikatsiya qilish, resurslarni qayta taqsimlash va ehtimoliy moliyaviy yo'qotishlarni kamaytirish bo'yicha asoslangan qarorlar qabul qilinadi.

Raqamli iqtisodiyot sharoitida investitsiyalarni boshqarish faqat moliyaviy resurslarni muayyan loyihalarga yo'naltirish bilan cheklanmaydi. Ushbu jarayon investitsiya qarorlarini real vaqt rejimida axborot bilan ta'minlash, bozor o'zgarishlarini tezkor tahlil qilish, ehtimoliy risklarni oldindan aniqlash, investitsiya portfelini optimallashtirish hamda loyihalarning iqtisodiy va ijtimoiy

samaradorligini raqamli vositalar orqali baholashni qamrab oladi. Shu nuqtai nazardan, raqamlashtirish investitsiyalarni boshqarish tizimining alohida elementi emas, balki uning barcha bosqichlarini birlashtiruvchi kompleks omilga aylanmoqda.

O'zbekistonda ham raqamli iqtisodiyotni rivojlantirish investitsion siyosatning muhim yo'nalishlaridan biri sifatida namoyon bo'lmoqda. Milliy statistika qo'mitasi raqamli iqtisodiyot bo'yicha rasmiy statistika tizimida axborot va aloqa sohasidagi korxonalar, dasturiy ta'minot xarajatlari, internetdan foydalanish, AKT sohasida yaratilgan yalpi qo'shilgan qiymat, elektron tijorat va boshqa ko'rsatkichlarni muntazam shakllantirib bormoqda. [1, 2.]

Raqamli sektorga investitsiyalarning o'sib borayotgani ham ushbu tendensiyaning amaliy ifodasidir. Rasmiy statistika ma'lumotlariga ko'ra, O'zbekistonda «axborot va aloqa» iqtisodiy faoliyat turi bo'yicha asosiy kapitalga investitsiyalar tarkibida dasturiy ta'minot yaratish va teleradioko'rsatuvlar sohasidagi investitsiyalar 2025 yilda 194,8 mlrd so'mni tashkil etgan.

Shuningdek, mamlakatda raqamli texnologiyalar sohasiga xorijiy investitsiyalar va venchur kapitalni jalb qilish mexanizmlari ham rivojlanmoqda. O'zbekiston Respublikasi Raqamli texnologiyalar vazirligi huzuridagi Investitsiya loyihalari ofisi raqamli texnologiyalar sohasiga investitsiyalar, grantlar va boshqa moliyaviy resurslarni jalb qilish, xorijiy investorlarni qo'llab-quvvatlash hamda IT-sektorda investitsion loyihalarni amalga oshirishga ko'maklashish vazifalarini bajarmoqda.

Shu bilan birga, raqamli iqtisodiyotning rivojlanishi investitsiyalarni boshqarish oldiga yangi talablarni qo'ymoqda. Jumladan, investitsion qarorlarni qabul qilishda ma'lumotlarning ishonchliligi, raqamli infratuzilmaning rivojlanganlik darajasi, kiberxavfsizlik, texnologik risklar, raqamli kadrlar salohiyati va innovatsion loyihalarning tez

o'zgaruvchan bozor sharoitiga moslashuvchanligi muhim ahamiyat kasb etmoqda.

Shundan kelib chiqib, raqamli iqtisodiyot sharoitida investitsiyalarni boshqarishning yangi metodologik yondashuvlarini ishlab chiqish, investitsion qarorlarni qabul qilishda raqamli texnologiyalardan samarali foydalanish mexanizmlarini takomillashtirish va investitsiya samaradorligini baholashning zamonaviy tizimini shakllantirish dolzarb ilmiy-amaliy masala hisoblanadi. [1, 2, 3].

Mazkur maqolaning maqsadi raqamli iqtisodiyot sharoitida investitsiyalarni boshqarishning nazariy va amaliy asoslarini tadqiq etish, raqamli texnologiyalarning investitsion qarorlar qabul qilish jarayoniga ta'sirini aniqlash hamda O'zbekiston sharoitida investitsiyalar samaradorligini oshirishga qaratilgan ilmiy-amaliy takliflarni ishlab chiqishdan iborat.

Shu bilan birga, raqamlashtirish investitsiyalarni boshqarishda yangi muammolarni ham yuzaga keltirmoqda. Jumladan, kiberxavfsizlik, ma'lumotlarni himoya qilish, raqamli infratuzilmaning etarli emasligi va malakali mutaxassislarga bo'lgan talabning ortishi investitsion boshqaruv tizimida qo'shimcha xarajat va risklarni shakllantiradi. Shu sababli raqamli investitsiya strategiyasi texnologik yangilanish bilan bir qatorda institutsional va inson kapitali rivojini ham qamrab olishi lozim.

Investitsiyalarni samarali boshqarishda muhim yondashuvlardan biri — «**ma'lumot → tahlil → prognoz → qaror → nazorat**» tamoyili asosida integratsiyalashgan boshqaruv tizimini shakllantirishdir. Bunday yondashuv investitsion qarorlarni sub'ektiv baholashdan ma'lumotlarga asoslangan boshqaruv modeliga o'tish imkonini beradi.

Raqamli iqtisodiyot sharoitida investitsiyalarni boshqarishning nazariy-metodologik asoslari.

Raqamli iqtisodiyotning shakllanishi iqtisodiy jarayonlarni boshqarishning mazmun va usullarida sifat o'zgarishlarini yuzaga keltirmoqda. Ayniqsa, investitsiya faoliyatida axborotning tezkorligi, uning ishonchliligi va tahliliy qiymati investitsion qarorlarning sifatiga bevosita ta'sir ko'rsatuvchi omilga aylanmoqda. An'anaviy investitsiya boshqaruvida qarorlar asosan mavjud moliyaviy hisobotlar, bozor prognozlari va ekspert baholariga tayangan bo'lsa, raqamli iqtisodiyot sharoitida katta hajmdagi ma'lumotlarni real vaqt rejimida qayta ishlash va ular asosida prognoz qarorlarini shakllantirish imkoniyati paydo bo'lmoqda.

Investitsiyalarni boshqarishni iqtisodiy kategoriya sifatida kapitalni shakllantirish, taqsimlash, joylashtirish va undan foydalanish jarayonlarini maqsadli tashkil etish tizimi sifatida qarash mumkin. Uning asosiy maqsadi cheklangan investitsiya resurslaridan foydalangan holda iqtisodiy, moliyaviy va strategik natijadorlikni ta'minlashdan iborat. Raqamlashtirish esa mazkur jarayonning axborot-tahliliy bazasini kengaytiradi va investitsiya qarorlarini qabul qilishda yangi instrumentlarni shakllantiradi. [1, 2, 3].

Nazariy jihatdan investitsiyalarni boshqarish bir nechta o'zaro bog'liq yondashuvlarga asoslanadi. Xususan, portfel nazariyasi investitsiyalarni diversifikatsiya qilish orqali risk va daromadlilik o'rtasidagi munosabatni optimallashtirishni nazarda tutadi. M. Markovisning portfel nazariyasida aktivlar o'rtasidagi korrelyatsiyani hisobga olgan holda portfel risklarini boshqarish muhim o'rin egallaydi. Bu yondashuv raqamli texnologiyalar sharoitida yanada keng imkoniyatlarga ega bo'ladi, chunki katta ma'lumotlar bazasi turli aktivlarning tarixi, bozor dinamikasi va o'zaro bog'liqligini tezkor tahlil qilish imkonini beradi.

Raqamli texnologiyalarning investitsion qarorlarga ta'siri.

Investitsion qaror qabul qilish jarayonida asosiy muammolardan biri noaniqlik va axborot etishmasligi hisoblanadi. Loyihaning kelajakdagi daromadlari, bozor talabi, xarajatlar dinamikasi, valyuta kurslari, foiz stavkalari va tashqi iqtisodiy omillar doimo o'zgarib turadi. Raqamli texnologiyalar ushbu omillarni katta hajmdagi ma'lumotlar asosida tizimli ravishda tahlil qilish imkonini beradi.

Big Data texnologiyalari investitsion qarorlar uchun zarur bo'lgan ma'lumotlarni turli manbalardan yig'ish va qayta ishlash imkonini yaratadi. Bunda moliyaviy hisobotlar, bozor ma'lumotlari, iste'molchilar xulq-atvori, ishlab chiqarish ko'rsatkichlari, logistika ma'lumotlari va boshqa axborot manbalari yagona tahliliy muhitga integratsiya qilinishi mumkin.

Sun'iy intellekt texnologiyalaridan foydalanish esa investitsion loyihalarning kelgusi natijalarini prognozlash, risklarni erta aniqlash va muqobil investitsiya ssenariylarini shakllantirish imkoniyatini kengaytiradi. Shu bilan birga, sun'iy intellektdan foydalanish qaror qabul qiluvchining o'rnini to'liq egallash emas, balki uning tahliliy imkoniyatlarini kuchaytirish vositasi sifatida qaralishi lozim.

Raqamli iqtisodiyot sharoitida investitsiyalarni boshqarishni takomillashtirish yo'nalishlari.

O'zbekistonda investitsiya faolligining o'sishi, xorijiy kapital oqimlarining kengayishi va raqamli iqtisodiyot infratuzilmasining rivojlanishi investitsiyalarni boshqarish tizimini sifat jihatdan yangi bosqichga olib chiqishni talab etmoqda. Shu nuqtai nazardan investitsiyalarni boshqarishda raqamli texnologiyalardan foydalanishni alohida texnologik vazifa sifatida emas, balki investitsiya siyosati va investitsion qarorlarni qabul qilishning integratsiyalashgan mexanizmi sifatida qarash maqsadga muvofiq. [1, 2.]

Investitsiyalarni raqamli boshqarish modeli. Tadqiqot natijalari asosida investitsiyalarni raqamli boshqarishning quyidagi modeli taklif etiladi:

1-bosqich — ma'lumotlarni shakllantirish.

Investitsion loyiha, bozor kon'yunkturasi, moliyaviy natijalar, xarajatlar, resurslar, valyuta kursi, foiz stavkalari va boshqa omillar bo'yicha ma'lumotlar yagona raqamli axborot bazasiga birlashtiriladi.

2-bosqich — intellektual tahlil.

Big Data va sun'iy intellekt vositalari yordamida investitsiya loyihalarining moliyaviy holati, bozor imkoniyatlari va ehtimoliy risklari tahlil qilinadi.

3-bosqich — investitsion baholash.

Loyihalar NPV, IRR, PI, qoplash muddati kabi an'anaviy ko'rsatkichlar bilan bir qatorda risk darajasi, raqamli tayyorgarlik va texnologik moslashuvchanlik ko'rsatkichlari asosida baholanadi.

4-bosqich — investitsiya qarorini qabul qilish.

Loyihalarining iqtisodiy samaradorligi, risk darajasi va strategik ahamiyati kompleks baholanib, investitsiya resurslarini taqsimlash bo'yicha qaror qabul qilinadi.

5-bosqich — raqamli monitoring.

Loyihaning xarajatlari, muddatlari, moliyaviy natijalari va belgilangan KPI ko'rsatkichlari raqamli platforma orqali muntazam monitoring qilinadi.

6-bosqich — natijadorlikni baholash.

Rejalashtirilgan va haqiqiy natijalar o'zaro taqqoslanib, investitsiya loyihasining yakuniy iqtisodiy samaradorligi baholanadi.

Ushbu modelning asosiy afzalligi investitsiyalarni boshqarishning barcha bosqichlarini yagona axborot-tahliliy muhitga birlashtirishdan iborat.

Investitsion qarorlarni qabul qilishning takomillashtirilgan yondashuvi.

Raqamli iqtisodiyot sharoitida investitsion qarorlarni faqat loyihaning moliyaviy natijalariga asoslash etarli emas. Loyihaning texnologik, innovatsion, ekologik va raqamli salohiyati ham hisobga olinishi lozim.

Shu asosda investitsion loyihani baholashning kompleks yondashuvini quyidagicha ifodalash mumkin:

$$IQ = f(M, R, T, D, E)$$

bu erda:

- **IQ** — investitsion qaror sifati;
- **M** — moliyaviy samaradorlik;
- **R** — investitsion risk;
- **T** — texnologik salohiyat;
- **D** — raqamli tayyorgarlik darajasi;
- **E** — ekologik va ijtimoiy samaradorlik.

Mazkur yondashuv investitsiya loyihalarini faqat qisqa muddatli moliyaviy daromad nuqtai nazaridan emas, balki ularning uzoq muddatli strategik natijadorligi nuqtai nazaridan baholash imkonini beradi.

Investitsiya monitoringining raqamli platformasini shakllantirish.

Investitsiyalarni samarali boshqarish uchun investitsion loyihalarining yagona raqamli monitoring platformasini shakllantirish maqsadga muvofiq.

Ushbu platformada:

- investitsiya loyihalarining yagona elektron reestri;
- investitsiya hajmi va moliyalashtirish manbalari;
- loyihaning amalga oshirish muddatlari;
- o'zlashtirilgan mablag'lar;

- rejalashtirilgan va haqiqiy natijalar;
- NPV va IRR ko'rsatkichlari;
- investitsion risklar;
- KPI ko'rsatkichlari;
- loyihaning raqamli tayyorgarlik darajasi kabi ma'lumotlar shakllantirilishi mumkin.

Bunday tizim investitsiya loyihalari haqidagi ma'lumotlarni markazlashtirish, ularni tezkor tahlil qilish va muammoli loyihalarni erta aniqlash imkonini kengaytiradi.

Raqamli texnologiyalar asosida investitsion risklarni boshqarish.

Raqamli iqtisodiyot sharoitida investitsion risklarni boshqarish ham yangi yondashuvlarni talab qiladi. Xususan, sun'iy intellekt va prognoz modellari yordamida valyuta, foiz stavkasi, talab, narx, ta'minot va ishlab chiqarish risklarini oldindan baholash imkoniyati mavjud.

Natijada muammoni loyiha yakuniga etgandan keyin emas, balki uning dastlabki belgilarini aniqlash bosqichida bartaraf etish imkoniyati paydo bo'ladi. [1, 2, 3]

Amaliy takliflar:

Tadqiqot natijalari asosida O'zbekistonda investitsiyalarni raqamli boshqarishni takomillashtirish bo'yicha quyidagi takliflar ishlab chiqildi:

1. **Yagona raqamli investitsiya platformasini shakllantirish** va investitsion loyihalarning yagona elektron reestrini joriy etish;
2. **Investitsion loyihalarni baholashda raqamli tayyorgarlik indikatorini** qo'llash;
3. **Big Data va sun'iy intellekt texnologiyalarini** investitsion risklarni prognozlash va loyihalarni saralash jarayonlariga bosqichma-bosqich joriy etish;
4. Investitsiya loyihalarining amalga oshirilishini **real vaqt rejimida raqamli monitoring qilish** mexanizmlarini rivojlantirish;

5. Loyihalarning moliyaviy natijalari bilan bir qatorda **texnologik, ekologik, ijtimoiy va raqamli samaradorligini** kompleks baholash;
6. Investitsiya loyihalari uchun **raqamli KPI va erta ogohlantirish indikatorlari** tizimini ishlab chiqish;
7. Investitsiyalarni boshqarish sohasida faoliyat yurituvchi mutaxassislarning **raqamli va analitik kompetensiyalarini** oshirish;
8. Davlat va xususiy investitsiya institutlari o'rtasida **raqamli ma'lumot almashinuvini** takomillashtirish.

Amaliy taklif va tavsiyalar.

Tadqiqot natijalari asosida O'zbekistonda raqamli iqtisodiyot sharoitida investitsiyalarni boshqarish samaradorligini oshirish uchun quyidagi chora-tadbirlarni amalga oshirish taklif etiladi:

1. Yagona raqamli investitsiya platformasini shakllantirish.

Investitsiya loyihalarini ro'yxatga olish, tanlash, moliyalashtirish, amalga oshirish va monitoring qilish jarayonlarini yagona raqamli muhitga birlashtirish maqsadga muvofiq.

1. Loyihalarning raqamli tayyorgarlik darajasini baholash.

Investitsiya loyihalarini tanlashda korxonaning raqamli infratuzilmasi, ma'lumotlar bilan ishlash imkoniyati, avtomatlashtirish darajasi va raqamli texnologiyalarni joriy etish salohiyatini hisobga olish zarur.

2. Big Data va sun'iy intellektdan foydalanishni kengaytirish.

Katta hajmdagi iqtisodiy va moliyaviy ma'lumotlarni tahlil qilish orqali investitsion risklarni oldindan aniqlash, loyihalarni saralash va prognoz ko'rsatkichlarini shakllantirish imkoniyatlarini kengaytirish lozim.

3. Investitsiya loyihalarining raqamli monitoringini kuchaytirish.

Loyihalarning rejalashtirilgan va amaldagi investitsiya hajmi, muddati, xarajatlari va natijalarini real vaqtga yaqin rejimda kuzatish mexanizmini joriy etish samaradorlikni oshiradi.

4. Investitsiya samaradorligini kompleks baholash tizimini joriy etish.

NPV, IRR, PI va qoplanish muddati kabi moliyaviy ko'rsatkichlar bilan bir qatorda texnologik, raqamli, ekologik va ijtimoiy samara ko'rsatkichlaridan foydalanish zarur.

5. Risklarni erta ogohlantirish tizimini yaratish.

Loyihaning xarajatlari, muddatlari, moliyaviy natijalari va bozor parametrlaridagi salbiy o'zgarishlarni avtomatik aniqlaydigan raqamli indikatorlar tizimini ishlab chiqish maqsadga muvofiq.

6. Raqamli investitsiya boshqaruvi bo'yicha kadrlar salohiyatini oshirish.

Investitsiya menejerlari va iqtisodchilarning moliyaviy tahlil bilan bir qatorda Data Analytics, sun'iy intellekt, raqamli platformalar va prognozlash texnologiyalari bo'yicha kompetensiyalarini rivojlantirish talab etiladi.

Raqamli iqtisodiyotning jadal rivojlanishi investitsiyalarni boshqarishning mazmuni va usullarini tubdan o'zgartirmoqda. Ilgarigi yondashuvlarda investitsiya qarorlari asosan moliyaviy ko'rsatkichlar, ekspert bahosi va mavjud statistik ma'lumotlarga tayangan bo'lsa, raqamli iqtisodiyot sharoitida katta ma'lumotlar bazasi, sun'iy intellekt, raqamli platformalar va prognozlash texnologiyalaridan foydalanish investitsiya qarorlarining sifatini oshirish uchun yangi imkoniyatlarni yuzaga keltirmoqda. [[1](#), [2](#), [3](#)].

O'zbekistonda investitsiya faolligining o'sishi bilan bir qatorda raqamli iqtisodiyotning rivojlanishi investitsiyalarni boshqarish tizimini takomillashtirish uchun muhim shart-sharoitlarni shakllantirmoqda.

Ayniqsa, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari sohasiga investitsiyalarning ortishi raqamli infratuzilmaning iqtisodiy faoliyatdagi ahamiyati tobora kuchayib borayotganini ko'rsatadi.

Xulosa.

Xulosa qilib aytganda, raqamli iqtisodiyot sharoitida investitsiyalarni boshqarish iqtisodiy resurslardan samarali foydalanishning strategik mexanizmiga aylanmoqda. Raqamli texnologiyalar investitsiya qarorlarining tezkorligi va aniqligini oshirish, risklarni kamaytirish hamda kapitaldan foydalanish samaradorligini yaxshilash uchun muhim imkoniyat yaratadi. Shu bois investitsiyalarni boshqarishning zamonaviy modeli raqamli texnologiyalar, sifatli ma'lumotlar, innovatsion moliyaviy instrumentlar va malakali inson kapitalining o'zaro integratsiyasiga asoslanishi maqsadga muvofiq. Bunday yondashuv investitsion faollikni rag'batlantirish bilan birga, iqtisodiy o'sishning barqarorligi va raqobatbardoshligini ta'minlashga xizmat qiladi.

Raqamli iqtisodiyotning jadal rivojlanishi investitsiyalarni boshqarishning mazmuni va usullarini tubdan o'zgartirmoqda. Ilgarigi yondashuvlarda investitsiya qarorlari asosan moliyaviy ko'rsatkichlar, ekspert bahosi va mavjud statistik ma'lumotlarga tayangan bo'lsa, raqamli iqtisodiyot sharoitida katta ma'lumotlar bazasi, sun'iy intellekt, raqamli platformalar va prognozlash texnologiyalaridan foydalanish investitsiya qarorlarining sifatini oshirish uchun yangi imkoniyatlarni yuzaga keltirmoqda.

O'zbekistonda investitsiya faolligining o'sishi bilan bir qatorda raqamli iqtisodiyotning rivojlanishi investitsiyalarni boshqarish tizimini takomillashtirish uchun muhim shart-sharoitlarni shakllantirmoqda. Ayniqsa, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari sohasiga

investitsiyalarning ortishi raqamli infratuzilmaning iqtisodiy faoliyatdagi ahamiyati tobora kuchayib borayotganini ko'rsatadi.

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, investitsiya samaradorligini oshirish faqat investitsiya hajmini ko'paytirish bilan emas, balki **investitsiyalarni tanlash, baholash, moliyalashtirish, monitoring qilish va natijalarini baholash jarayonlarini raqamlashtirish** bilan uzviy bog'liq.

Taklif etilayotgan raqamli boshqaruv modeli investitsiya qarorlarini ma'lumotlarga asoslangan holda qabul qilish, investitsion risklarni oldindan baholash, resurslarni samarali taqsimlash va loyihalar ijrosini uzluksiz monitoring qilish imkonini beradi.

Umuman olganda, O'zbekistonda raqamli iqtisodiyotni rivojlantirish bilan investitsiyalarni boshqarish tizimini raqamli transformatsiya qilishni parallel ravishda amalga oshirish investitsiya faoliyatining shaffofligi, tezkorligi va natijadorligini oshirishning muhim omillaridan biri hisoblanadi.

Tadqiqot natijalari raqamli iqtisodiyotning rivojlanishi investitsiyalarni boshqarishning mazmuni va usullariga sezilarli ta'sir ko'rsatayotganini ko'rsatdi. Raqamli texnologiyalar investitsion qarorlarni qabul qilishda axborot bazasini kengaytirish, investitsion risklarni prognozlash, resurslarni optimal taqsimlash va loyihalar natijalarini tezkor monitoring qilish uchun yangi imkoniyatlarni yaratmoqda.

O'zbekistonda so'nggi yillarda investitsiya faolligining yuqori sur'atlarda o'sishi ushbu jarayonni raqamli boshqarish zaruratini yanada kuchaytirmoqda. 2020–2025 yillarda asosiy kapitalga investitsiyalar hajmining sezilarli darajada o'sishi va xorijiy investitsiyalar hamda kreditlarning investitsiya jarayonidagi ulushining ortishi investitsion loyihalarni boshqarishning axborot-tahliliy sifatini oshirishni talab etmoqda.

Tadqiqotda raqamli iqtisodiyot sharoitida investitsiyalarni boshqarishning «ma'lumotlarni shakllantirish — intellektual tahlil — investitsion baholash — risklarni prognozlash — qaror qabul qilish — raqamli monitoring — natijadorlikni baholash» sikliga asoslangan modeli taklif etildi. Ushbu yondashuv investitsiyalarni boshqarishda an'anaviy moliyaviy ko'rsatkichlarni zamonaviy raqamli tahlil vositalari bilan uyg'unlashtirish imkonini beradi.

Tadqiqotning muhim natijalaridan biri investitsion loyihalarni baholashda faqat moliyaviy samaradorlik emas, balki texnologik salohiyat, raqamli tayyorgarlik, risk darajasi, ekologik va ijtimoiy natijadorlikni ham hisobga olish zarurligini asoslashdan iborat.

Shuningdek, investitsion loyihalarning yagona raqamli reestrini shakllantirish, Big Data va sun'iy intellekt texnologiyalaridan foydalanish, real vaqt rejimida monitoring qilish hamda investitsion risklarni erta ogohlantirish tizimini joriy etish investitsiyalarni boshqarish samaradorligini oshirishning muhim yo'nalishlari sifatida belgilandi.

Umuman olganda, raqamli iqtisodiyot sharoitida investitsiyalarni boshqarishning asosiy vazifasi investitsiya hajmini mexanik ravishda oshirish emas, balki mavjud investitsiya resurslaridan **ma'lumotlarga asoslangan, risklarni hisobga olgan va uzoq muddatli natijadorlikka yo'naltirilgan holda samarali foydalanishdan** iborat. Shu nuqtai nazardan raqamli transformatsiya investitsiyalarni boshqarish tizimining texnologik elementi bilan bir qatorda, uning institutsional va metodologik asoslarini ham takomillashtirish omili sifatida namoyon buladi.

Foydalanilgan adabiyotlar.

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti. (2020). *“Raqamli O'zbekiston — 2030” strategiyasini tasdiqlash va uni samarali amalga oshirish chora-tadbirlari to'g'risidagi* PF-6079-son Farmon.

2. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti. (2022). *2022–2026 yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to'g'risidagi PF-60-son Farmon.*

3. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti. (2023). *“O'zbekiston — 2030” strategiyasi to'g'risidagi PF-158-son Farmon.*

4. O'zbekiston Respublikasi Milliy statistika qo'mitasi. (2026). *Investitsii v osnovnoy kapital (ob'em): SIAT rasmiy statistik ma'lumotlar bazasi.*

5. O'zbekiston Respublikasi Milliy statistika qo'mitasi. (2026). *Объем инвестиций в основной капитал за счет иностранных инвестиций и кредитов: SIAT rasmiy statistik ma'lumotlar bazasi.*

6. O'zbekiston Respublikasi Milliy statistika qo'mitasi. (2025). *Инвестиции в сфере информатсии и коммуникаций составили 16,7 трлн сумов. 15 сентября 2025.*

7. O'zbekiston Respublikasi Milliy statistika qo'mitasi. (2026). *Объем инвестиций в основной капитал по виду экономической деятельности «Информатсия и связь». SIAT rasmiy statistik ma'lumotlar bazasi.*

8. Ўзбекистон Республикаси Миллий статистика қўмитаси. (2026). *Объем инвестиций в основной капитал за счет прямых иностранных инвестиций и кредитов (годовая). СИАТ расмий статистик маълумотлар базаси.*

1.